

své povolání výhradně v noci. Nelze proto uznati za správný dovolatelův názor, že uvedený výnos ministerstva sociální péče odporuje v naznačeném směru zákonu o osmihodinné době pracovní. Dovolací soud dospívá tudíž k závěru, že u žalobce jako nočního hlídače mohla podle § 12 zákona čis. 91/1918 sb. z. a n. jeho doba pracovní trvati dvanáct hodin za den. Podle zjištění nižších soudů byla žalobci za služby konané v této pracovní době placena smluvená týdenní mzda, kterou bez námitek přijímal, a ježto ani sám netvrdil, že byl zaměstnáván déle, než po tuto dobu, byl žalobní nárok na zvláštní odměnu za práce přes čas nižšími soudy právem zamítnut jako neodůvodněný.

Čís. 12423.

Prohlásil-li pronajímatel, že smlouvu zrušuje, ježto nebylo zaplacení nájemné (§ 1118 obč. zák.), nemůže nájemce odčinití zrušení smlouvy tím, že pak uplatní vzájemné své pohledávky započtením na pohledávku nájemného.

(Rozh. ze dne 9. března 1933, Rv I 299/33.)

Žalobce pronajal žalovaným od 1. července 1931 hostinec za roční nájemné 6.000 Kč splatné půlletně předem. Ježto žalovaní nezaplatili nájemné dospělé dne 1. července 1931, 1. prosince 1931 a 1. července 1932, žaloval je žalobce o zaplacení dlužného nájemného, kterýžto spor skončil smírem, jímž žalovaní uznali zažalovanou pohledávku a zavázali se zaplatiti ji do 15. července 1932. Ježto žalovaní ani pak dluh nezaplatili, domáhal se na nich žalobce vyklizení hostince z důvodu § 1118 obč. zák. Žalovaní namítli proti žalobnímu nároku započtením vzájemné peněžité pohledávky: za zapůjčení páru koní, na náhradu škody na automobilu vydaném nepohodě, ježto žalobce nepostavil garáže; na náhradu škody, ježto žalobce rozšiřoval o jejich živnosti nepříznivé zprávy, na zaplacení 10.000 Kč, o něž byli při koupi žalobcova auta zkráceni. Procesní soud první stolice uznal podle žaloby; vzájemné pohledávky namítané žalovanými započtením neuznal po právu a uvedl v tomto směru v důvodech: Vzájemné pohledávky žalovaných se nehodí k započtení. Jsou to pohledávky peněžité, kdežto žalobce uplatňuje nárok na vyklizení nemovitosti, tedy nárok zcela jiného druhu (§ 1440 obč. zák.). Pohledávky tyto mohli žalovaní uplatňovati ve sporu o zaplacení nájemného. Tam však tak neučinili, dluh uznali a bez výhrad se zavázali zaplatiti. Poněvadž nelze mluvit o možnosti formálního započtení procesního, bylo by přihlédnouti k tomu, zda snad vznik těchto pohledávek žalovaných nebyl placením pachtovného, jež by nárok žalobcův ve smyslu § 1118 obč. zák. vylučovalo. Podle smlouvy měli žalovaní platiti jako pachtovné 6.000 Kč ročně. Ve smlouvě není řeč o tom, že jest žalobce povinen přijmouti jiné placení než peněžité, nebo způsobem jiným než hotovým placením peněz. Má-li tedy býti zabráněno důsledkům nesplnění smlouvy uvedeným v § 1118 obč. zák. musí, ano není jiné úmluvy, jejich povinnost tam zmíněná býti splněna právě způsobem tam uvedeným, t. j. zaplacením činže podle

smlouvy, aniž lze nutiti propachtovatele, by přijal plnění jiné než smluvené. Ostatně jde o pohledávky sporné, žalobce je neuznává, zda jsou po právu čili nic, nelze v tomto sporu zkoumati, neboť se k započtení nehodí a nelze proto ani posouditi, zda byl jimi žalobcův nárok na zaplacení pachtovného vyrovnán. Bylo by na žalovaných, by se určení svých pohledávek domohli sporem, aby je potom započtli na pohledávky z pachtovného, jež se smírem zavázali zaplatiti, a teprve pak bylo by lze mluvit o zaplacení vylučujícím nárok příslušející žalobci podle § 1118 obč. zák. Za daného stavu věci však, ano jest nesporno, že žalovaní přes to, že byli žalováni, splatné pachtovné po uplynutí dvou období nezaplatili, jest žalobcův nárok plně odůvodněným. O d v o - l a c í s o u d napadený rozsudek potvrdil. D ů v o d y: Žalovaná strana výslovně uvedla ve svém přednesu, že vzájemné pohledávky namítá k započtení. Není proto správné, tvrdí-li odvolání, že započtení jest uváděno jen jako způsob vyrovnání pohledávky na nájemném, kterýžto nárok ve smyslu § 1439 obč. zák. tím prý zanikl. Ježto jde o pohledávky jiného druhu, než je nárok žalobou uplatňovaný, právem uznal první soud, že vzájemné pohledávky žalovaného nelze započítati na nárok uplatňovaný žalobou (§ 1440 obč. zák.) a že nejsou po právu. Žalovaná strana sice též tvrdila, že jejími pohledávkami bylo nájemné vyrovnáno, avšak u vzájemných pohledávek neuvádí ani dobu jejich vzniku, ani dobu jejich splatnosti. Ač nájemní smlouva byla uzavřena na dobu šesti let od 1. července 1931 počínajíc, je žalobce podle § 1118 obč. zák. oprávněn žádati dřívější zrušení nájemní smlouvy, ani žalovaní, byvše upomenuti, se zaplacením nájemného tak prodlévali, že do projití období zadržené nájemné nezapravili. O tento důvod žalobce také žalobní nárok opírá a uvádí, že žalovaní nezaplatili nájemné k 1. červenci a k 1. prosinci 1931, ani nájemné splatné k 1. červenci 1932, že byli upomenuti a posléze podána na ně žaloba o zaplacení 7148 Kč, která skončila smírem, jímž se žalovaní zavázali zaplatiti do 15. července 1932. Žalovaní byli tudíž povinni do této lhůty nájemné zaplatiti, jinak žalobce byl oprávněn uplatňovati předčasné zrušení smlouvy podle § 1118 obč. zák. Aby bylo lze mluvit o zaplacení dlužného nájemného do této lhůty vzájemnými pohledávkami žalovaných, musely by se tyto pohledávky do této doby státi již likvidními. Žalovaní jejich likvidnost netvrdí, naopak teprve ve sporu se domáhají zjištění jejich existence. I kdyby ve sporu bylo zjištěno, že vzájemné pohledávky žalovaných jsou do výše dlužného nájemného po právu, nemohlo by to nic změnit na žalobcově právu žádati předčasné zrušení nájemní smlouvy, ježto nájemné do projití období nebylo ani placením ani započtením vyrovnáno. Nelze sdíleti názor prvního soudu, že, ano není jiné úmluvy, musí povinnost žalovaných splněna býti zaplacením činže, neboť i započtení má v zápětí zrušení práva (§ 1438 obč. zák.), avšak veškeré podmínky započtení musely by býti splněny do lhůty mezi stranami smluvené, t. j. do 15. července 1932. Názor odvolatelů, že likvidnost pohledávek není podmínkou započtení, je správný, ovšem jen v těch případech, ve kterých k dospělosti pohledávky lze ve smyslu ustanovení § 406 c. ř. s. až do vynesení rozsudku přihlížeti. Avšak při otázce předčasného zrušení nájemní smlouvy je směrodatná doba, ve které pronajímatel prohlásil, že smlouvu zrušuje (tak podobně rozhodl nejvyšší soud v rozh. 42, 116,

120 sb. n. s.). Jen podle této doby lze posuzovati, zda dlužné nájemné bylo vyrovnáno vzájemnými pohledávkami. Odvolatel míní, že z doslovu § 1109 obč. zák. opakem jest jasno, že započtení jest možné. Avšak z ustanovení tohoto paragrafu, že po skončení smlouvy o nájem ani námitka započtení nemůže nájemce uchrániti před vrácením nájatého předmětu, právě jasně vyplývá, že při obdobném výkladu ani po předčasném zrušení nájemní smlouvy nemůže započtení uchrániti nájemce před vrácením předmětu.

Nejvyšší soud nevyhověl dovolání.

Důvody:

Nelze přisvědčiti k vývodům dovolání (§ 503 čís. 4 c. ř. s.), že žalobcem pro vyklizení pachtovaných nemovitostí uplatňovaný a odvolacím soudem uznaný důvod, že totiž nebylo pachtovné včas zapláceno (§ 1118 obč. zák.), není dán, protože jim příslušely proti žalobci vzájemné pohledávky, jež svou výší dlužnému pachtovnému se rovnají, pokud se týče je převyšují. Ani v době, kdy dlužné pachtovné bylo splatné a kdy se žalovaní s jeho zaplacením ocitli v prodlení, ani, když o zaplacení činže byli žalováni, ani pak, než žalobce, podav žalobu o vyklizení, prohlásil, že pro nezaplacení pachtovného smlouvu zrušuje, žalovaní, jak bylo zjištěno, neuplatnili proti pachtovnému na jeho vyrovnání své prý jim příslušející pohledávky. Učinili tak teprve po onom prohlášení žalobcově, že smlouvu zrušuje, až po žalobě, ve sporu, tedy potom, kdy prohlášením žalobcovým, že smlouvu zrušuje, již zrušení smlouvy nastalo (§ 1118 obč. zák. sb. n. s. 4054). Nastalé zrušení smlouvy odčiniti teprve dodatně uplatňovaným započtením nelze. Uznáv takto, odvolací soud nepochybil (§ 503 čís. 4 c. ř. s.).

Čís. 12424.

Dekret advokátní komory, jímž byl advokát ustanoven substitutem zesnulého advokáta, nenahrazuje procesní plnou moc.

(Rozh. ze dne 9. března 1933, Rv I 303/33/1.)

Spisy předložené na dovolání vrátil Nejvyšší soud odvolacímu soudu s poukazem, aby byla vyžádána od Dr. Jana T-a, advokáta v Praze, procesní plná moc dovolatele, poněvadž jeho připojená plná moc pro Dr. Zikmunda M-a neobsahuje substituční doložku pro Dr. Jana T-a, a ta okolnost, že tento byl podle § 28 h) adv. řádu zřízen výborem advokátní komory za substituta zesnulému Dr. M-ovi, neopravňuje ho k podání dovolání, neboť takováto substituce nepropůjčuje prozatímnímu zástupci zemřelého advokáta právo vyžadující podle § 1008 obč. zák. zvláštní plné moci (rozh. z 30. června 1880, čís. 3428).